

De més fruits sempre debem.
De més debem sempre fruits.
Los fruits individuals son
improscriptibles, ilegals,
legals é inalienables. o
Legislar la Llibertat baix
pretext de garantia, es co-
metre atencat contra ella.
La llibertat propi acaba allí
abont comença la llibertat
ajena. Es licit, donchs, al
individu fer tot lo que no
perjudiqui a un altre.
La resignació que predican
las religions no es més que
la fórmula del engany ab
que s' presté perpetuar la in-
justicia social en lo mon.
Las religions son caixas
d' aborrisos que viuen de la
patada d' admetre capitals en
la terra, assegurant pagar
decents interessos al col.

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

LA TRAMONTANA
defensa lo principi lli-
beral més avançat, sense
omissions de cap mena. o
La TRAMONTANA es soci-
religiosa de totas las re-
ligions, perquè totas son
igualment dolentes y de-
presives per la dignitat y
la inteligencia humana. o
La TRAMONTANA en política
defensa sempre al més ad-
vencat contra'l més reacio-
nari, y sosté la necessitat
d' una gran reforma social
que transformi'l mode de
ser del productor, avuy
supeditat al capitalista. o
La TRAMONTANA no está
afiliada a cap partit, servint
los interessos generals de la
llibertat sense compromisos
ni preocupacions de costar.

La salut del poble
es la suprema llei

La Tramontana es lo periòdic que 's publica en idioma catalá
més avansat en ideas polítichs, religioses y d' economia social.

Lo Treball es la
primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 peseta trimestre.— Extranjer, 3
Las suscripciones se pagan por adelantado

ADMINISTRACIÓ: carrer de Poenat, 1, 1.ª BARRCELONA

Pels pagars s' admeten llibres del Giro Mòdon, Noms de Rell sobre
y saltes de 1) còdons. No s' admeten llibres especials de periòdichs

PREUS D' AQUEST NÚMERO

Número solt, 10 còsts.— Se exemplars, 5 pnts.
Surt d' una premsa amb cada dia

Número extraordinari dedicat a recordar la Revolució de Setembre de 1868

LO QUE SON LAS REVOLUCIONS

Segons sos enemichs.

Segons sos partidaria.

LA REVOLUCIÓ DE SETEMBRE

Fa vintitres anys.

A impuls de la indignació sentida per un poble que contemplava l' desposseïment de sos governants y l' embrutiment d' una Cort il·lícitament i depravada que consumia en desvergonyides bancalitats tots los esforços del productor, la Espanya en pes d' aixecat com un sol home fent us del dret més sagrat de tota persona: lo dret a insurreccions contra qui l' tiranisa.

Fou aquella una avalança de la opinió pública com may s' havia vist y com difícilment pot tornar-se a veure. Desde l' capitalista al obrer, desde l' unionista al federal, desde Cadix a Navarra y desde la Corunya a Girona, a tot arreu y per tothom se donà l' crit de: Abaix los Borbons! y Visca la Llibertat! Tal cosa siguiat la tirania, que tal fou la explosió poguist contra ella. Al traspasar la frontera espanyola una dinastia secular, no més hi quedaven tres partidaris: Gonzalez Bravo lo renegat, y ls generals Novaliches y Chestre.

Vingué la Revolució, y després totas las llibertats polítiques compatibles ab lo règim constitucional. Qué quedan d' aquelles llibertats, que s' han fet los homes que las decretaren y com resta la dinastia que s' enderroca? Vergonyosa l' pensar-hi. Las llibertats ó no existeixen ó n' subsisteix no més que una ridícula parodia; y la dinastia enderrocada torna a restar, y precisament totos los principals homes que la tiraren a terra son avuy posats més fermes que mai.

La Revolució de Setembre fou fets ab la intenció de destronar a la filla gran de Fernando VII, pera colocar en son lloch a la filla petita, substituint los Borbons pels Orleans y ls moderats pels unionistas y ls progressistas; mes lo poble prengué cartas en aquells aconteixements a pesar dels generals sublevats, y l' poble malogrà la intenció dels montpensieristas. Enderrocat aquell trono, ja no fou possible de moment aixecarne un altre sobre sas runas, y sola després de treballosa gestació monàrquica de més de dos anys s' aixecà débil y anémica la dinastia de Saboya, tenint d' assentarse sobre l' ensangrentat cadavre del héroe de la Revolució, vilment assassinat en los precisos moments en que coronava sa obra.

En nostre sigle ja no es possible enderrocar una institució secular per aixecarne un' altra en lloch d' ella; l' esperit d' innovació que lo informa li fa buscar en nous motllos, un cop trencats los antics, tot alló que aquestos no podian donarli. Y per aixó se malogrà la Revolució de Setembre: trencats los motllos de la monarquia constitucional, lo camí del avens y de la llibertat no podia trobarse en altre ptecho que en la proclamació de la República, una República conservadora si s' vol, pero al fi una República, que significava ja un verdader pas cap al progrés y un cambi en la font del dret, que ja no hauria sigut per la gracia de Deu y la Constitució, sino única y exclusivament per la Constitució y las lleys. Tant es aixís, que a pesar de tots los esforços monàrquics de la gent de la Revolució de Setembre, després de quatre anys y mitj de resistir valerosament als republicans, no tingueren més remey, arrastrats pels aconteixements y per la fatalitat de la lògica, que fer l' 11 de Febrer de 1873 lo que tenian d' haver fet lo 29 de Setembre de 1868. En aquesta fetxa ningú s' hauria oposat als vencedors; quatre anys després la noblesa y l' clero, aquestos dos estaments que sempre han estat y estaràn contra la llibertat dels pobles, s' havien ja reconstituït en partit borbònic, y ara apoyant insurreccions carlistes ó manifestacions alfonseinas y sempre creant obstacles al règim lliberal, y servintios més de la torpenta, ambicions y rivalitats de sos enemics que sos propis mèrits y esforços, acabaren ab la República sentida cause vergonyosa y a mans dels monstros que ella havia enolat.

Cert que al viadre la restauració borbònica no hen tornat ab tota sa crueltat los temps anteriors al Setembre del 68, mes també es cert que tampoch ha quedar de la Revolució tot alló que tanta feia a esperarne ocupant los primers punts de la monarquia restaurada; los mateixos homes que proclamaren aquells principis. En Sagasta formà part del primer ministeri de la Revolució, que en Octubre del 68 per

medi de decrets proclamà la llibertat de cults, de impremta, de reunió y associació, de banchs, de ensenyansa, lo sufragi universal, la organiació de la policia ciutadana y altres reformes no menos importants. Y l' mateix Sagasta ha passat pel poder y ha fet buris de tots aquets principis, probant que ls drets individuals li pesan com flosa de plom, frasse cèlebre que ja deixà anar desde l' govern un any després de la Revolució que feu en ell un ministre d' un condemnat a mort.

Per aixó l' poble ha perdut ja la fe en la política, y busca en nous idees lo benestar que no ha pogut trobar may fins ara, a pesar d' haver sublevat moltes vegades y haver obtingut en poques la victoria.

Tots los homes de govern d' Espanya, desde Camarón a Pi y Margall, han passat pel poder desde la memorable Revolució, y cap d' ells ha pogut ó ha volgut donar satisfacció a las aspiracions populars de Llibertat, de Igualtat, de Fraternitat.

Per altra part, enderrocada ja una vegada la monarquia, ha perdut la virginitat de la estabilitat, y l' desesperació definitivament es tan sols qüestió per sos adversaris de saber triar lo moment oportú, moment que ja ha passat dos ó tres vegades en Espanya desde la restauració, y que l' partits republicans, minats també per dissidencies y personalismes, no han sapigut aprofitar, sobre tot quan lo de las Carolinas y la mort d' Alfonso XII. Mes com ja s' diu que no hi ha temps que no torni, no tenen tampoch de faltar nous aconteixements que fassin possible un altre període com lo memorable del Setembre del 68, y llavors la poble, allisonat ja pel poch profit que ha tret de la Revolució passada, procurarà que no s' malogrí la Revolució futura.

NOSTRES DIBUIXOS

LO QUE SON LAS REVOLUCIONS

La preciosa alegoria de la primera ploma, es deguda a nostre amic y company d' ideas, Canibell, distingit artista per aquesta mena de treballa. En ella representa graficament expressada la opinió que de las Revoluciones sonemen sos enemics y sos partidaris, presentantlos los primers com una bestia horrible que s' menja las criaturas y tot ho destrueix, y ls segons com la matrona simpática que ve a fer justicia a favor dels oprimitos, que suprimeix las tiranias purificant la atmosfera saturada de llibertat y sembrant ja tranquilitat y la pau per tot arreu. Nosaltres, ferms partidaris de las Revoluciones a tota costa sempre que hi hagi tirania per enderrocar, no cal dir que las jutjém del modo que las hem pintadas en la segona part d' aquest dibuix.

BATALLA DE ALCOLEA

Reunidas las divisiones sublevadas de Cádiz, Sevilla y Córdoba, las foras del camp de Gibraltar y altres contingents sueltos del exercit acantonat en Andalucía, lo general Serrano, duch de la Torre, contava l' dia 27 de Setembre ab onze batallons d' infanteria de linea, tres de cazadores, un d' infanteria de marina, un de la guardia civil a peu, dos de la guardia rural, dos regiments de caballeria, dos escuadrons de carrabiners y un de la guardia civil montada, un batalló d' artilleria de montanya y un regiment d' artilleria rodada ab vintivuy pessas, haventhi dotze del sistema Krupp, lo que feya un total de tretze a catorze mil homes perfectament organitzats ab son corresponent Estat Major, etc., etc.

Per l' altra part, lo general Pavia, marqués de Novaliches, batavia de Madrid cap a Andalucía a batre als sublevats ab un exercit en número aproximadament de deu mil homes d' infanteria, mil trescents caballs y trenta-dos pessas d' artilleria ab sa corresponent dotació, vintiquatre de las quals eran del sistema Krupp.

Los dos exercits eran, donchs, casi iguals en focas; mes com lo d' Isabel II anava comandat per un general de aó y l' dels sublevats per un general en jefe d' innegable pericia en l' art de la guerra, y per varios altres generals subalterns de valia, en Serrano sembla que diades sempre gran confiança en la victoria, fins al extrem de que una brigada de la vanguardia realista, mandada pel brigadier Lacy, feu un

moviment tan desacertat lo dia 28 al matí prenent per atacar la ala esquerra dels sublevats y ocupar lo pont que ja ells tenien, que l' general Caballero de Rodas la enrollà sense disparar un tiro, y l' general Serrano envió un emissari al brigadier Isabel fentli saber que l' tenia presoner ab tota sa gent, pero que no valien ser ell lo primer en rompre l' foch, lo deixava encoratjar ab entera llibertat, prometent llavors Lacy a Serrano que no s' faria foch que no se l' avisés abans. Donat compte d' aquest desastre moral al general Echevarria que manava la divisió de vanguardia dels isabelitas, a las duas de la tarde s' envió un emissari al general Serrano prevenintli que l' exercit de la reyna l' anava a atacar.

A poch més de las tres de la tarde del citat dia 28 de Setembre, se disparà la primera canonada per las tropas d' en Pavia contra las d' en Serrano y poch després lo combat ensu generalisat, durant prop de tres horas ab exit indecís tota y ab las alternativas y peripetias propias de tota batalla, mantenintse constantment las tropas revolucionarias a la defensiva y tenint de forsar lo pont sobre l' rio Guadalquivir de la carretera de Córdoba a Madrid para avanzar las tropas d' en Novaliches, quin poch estava magníficament defendat.

Allà a las sis de la tarde, lo general Pavia manà l' atac a la bayoneta del cèlebre pont. Dos batallons formen la primera columna de atac, que s' enfilen dintre del pont y arriben a cinquanta passos dels sublevats. S' oye un silenci tèrric moment de silenci en visca la reyna contenta un Nican lo llibertat y missa un capay asustador terratenent d' artilleria y fusileria, passant la metralla brumint en totes direccions. La primera columna d' atac queda desfeta dintre l' pont y recula deixant gran número de morts y ferits. Llavors lo general Pavia arenga a sas tropas, mana l' atac general pera forsar lo pas y avansa valentment cap al pont, que tornan a embestir nous batallons en massa. En aquest moment, que ja comensava a focaquejar, rebents una granada prop dels peus del cavall del general Pavia y un de sos cascos fereix gravement al capdell d' Isabel II en la boca fentlo caure de cavall, moment de la batalla que representa l' dibuix que ocupa las planas 4.ª y 5.ª d' aquest número, extret de varios publicats en aquell temps. Retxassat altre vegada l' segon atac al pont, y mal ferit lo general en jefe isabeli, aquestos va pronunciar en retirada, si be l' foch de canó dura fins a las vuyt de la nit, sobre tot entre las divisions Echevarria, isabelitas, y Caballero de Rodas, sublevada. Las baixas totals foren 1.200.

A las dotze de la nit lo general Paredes, encarrugat del exercit venut d' en Pavia, ordena la retirada al Campo empomatant molts ferits cap a Villa del Rio, y dos dias després, pronunciació ja sota Espanya a favor de la Revolució, l' exercit venut s' unia al vencedor poch després d' arrevessar la frontera espanyola Isabel II.

A la part alta de la lámina van los retratos dels cabdills de la Revolució Prim, Serrano y Topete. Aquesta doble plama y la darrera es deguda al llapis del reputat artista Sr. Pabiosa.

LOS REYS CON ENIGRAF

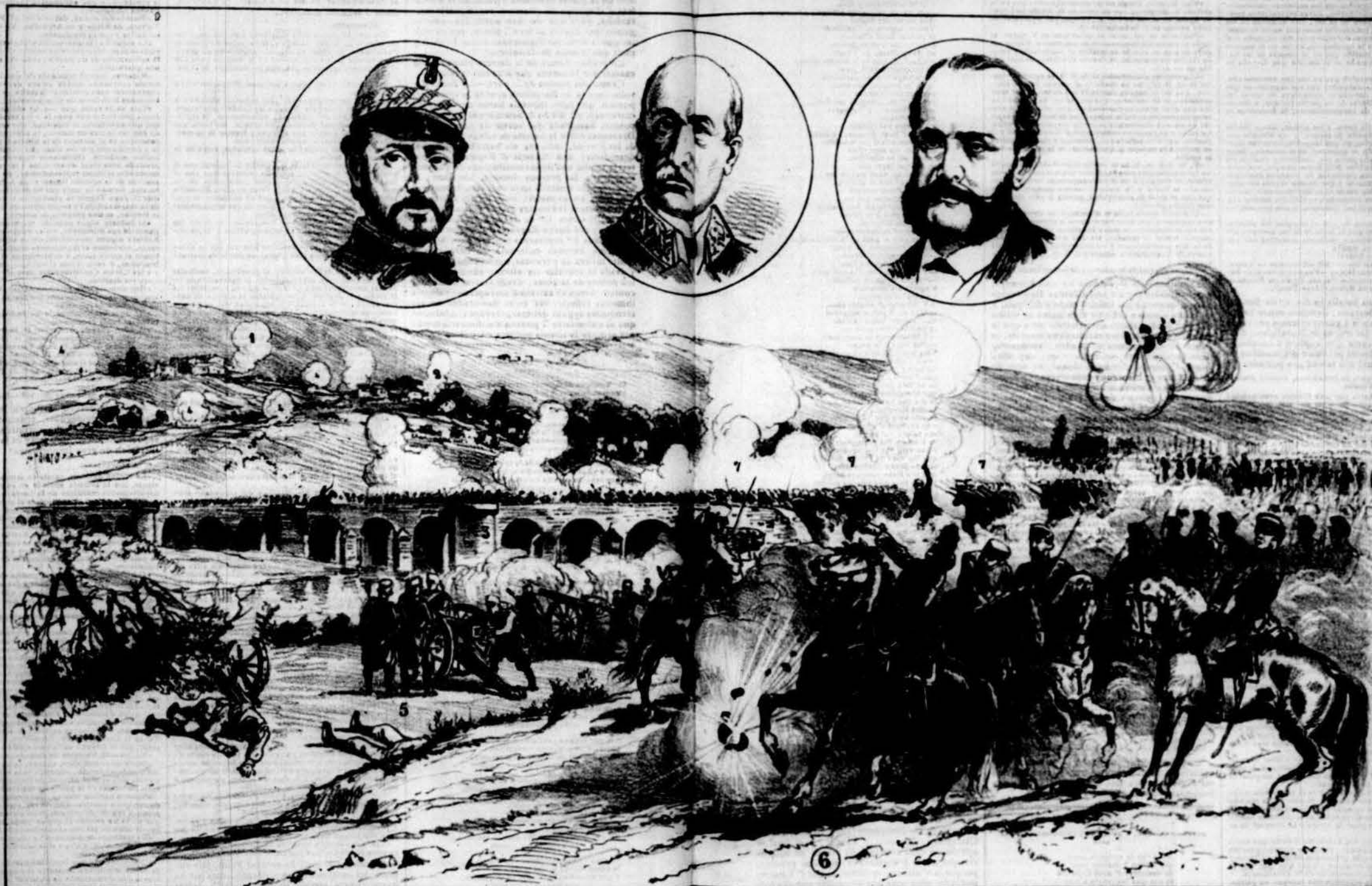
Lo grabat de la 7.ª plama, degut a la ploma de J. Llopert, representa l' moment històric en que la destronada reyna, acompañada de son real espós, del pare Claret, d' en Marfori y part dels seus més adictes cortejans, puja en la estació de San Sebastián al tren que té de conduhirla a Fransa, y sent per darrera vegada los acorts de la marxa real y ven presentar las armas a Isabel II. Poch després de la scena representada en nostre grabat respon per lo espay l' estrident xiulet de la locomotora, que arrastra una monarquia secular cap a terra estrangera, enderrocada, mes que per altra motiu, pel gran pes de sos propis llastos.

RECORDS DE LA REVOLUCIÓ DE SETEMBRE

Crema de retratos reals en la plama de St. Jaume La tarde del 29 de Setembre nostra ciutat bullia, puig la Junta Revolucionaria y alguns particulars, ademés del element oficial, sabian ja l' resultat de la batalla d' Alcolea.

A enredos de foch, multitud imponent, alguns ab armis, s' apoderaren de casa la ciutat y proclamaren la Revolució instalantse allí la Junta Revolucionaria.

BATALLA DE ALCOLEA

1. Quartel general del duc de la Torre (Serrano).—2. Avansadas del exercit liberal.—3. Pont d' Alcolea sobre l riu Badajoz, principal objectiu de la batalla.—4. Baterias del exercit liberal.—5. Baterias del exercit realista.—6. Estat Major del exercit isabell en lo moment de caure mal ferit son general en jefe marquès de Novaliches (Pavia).—7. Batallons isabellins atacant en massa lo pont defensat per las tropas sublevadas, y punt ahont se decidí l' èxit de la batalla.

NOTICIAS INTERESANTES

DE LA REVOLUCION

Revolucion social para los porvenir obreros, y a primera necesidad de la manutencion de la familia y de su educacion...

En el Ateneo Obrero de Terrasa se celebraron los siguientes trabajos los estamentos de la escuela...

Acaban de ser aborridos en aqueas Audiencias los obreros de la zona de Euzkadi...

De 38.887 causas criminales que se han conocido en el primer semestre...

Los obreros salientinos celebran la fiesta mayor de la villa durante y dilujan protestas...

Para donar una mortaja de como los pelan algunos periodicos burgueses...

La abertura de las clases nocturnas de la escuela de la zona de Euzkadi...

El hecho de la Revolucion de Setiembre conlleva a ser impopular lo dia 3 de Octubre...

Algunos autores se refieren a esta revolucion de Setiembre como la revolucion de la zona de Euzkadi...

Y en aquel momento lo pueblo comenzaba a despertar...

Tabel II se ha movido de San Sebastian para ir a mirar el tipo que se puede hacer en la zona de Euzkadi...

La familia regando por un delis jefes sorprendidos de la Revolucion...

Ha sigui siempre una popular en estos dias el imponer de consumo...

Una de las cosas que se ignoran mas a Euzkadi, es que poco a poco...

caso de lo que Maldonado, gran personaje catalan, y no solamente del sur...

Los demersos hechos politicos del regimen de Tabel II son la sucesion en los grades de la comanda de Euzkadi...

Por el momento, el tipo de obreros que se encuentran en la zona de Euzkadi...

La Revolucion de Setiembre fue un movimiento popular...

Una de las figuras que mas sobresalieron en aquella tiempo por Euzkadi...

Constitucion Arren, que unos burgueses Avria gasti contra la complot...

LA REVOLUCION POESIA DE TRES CUARTOS ORIGINAL DE J. LUNA Y BUZARRA PER MELLAK PENA DOS REALS

RECORTS DE LA REVOLUCIÓ DE SETEMBRE Á BARCELONA

Proclamació de la Revolució y crema dels retrats reals y altres trastos en la plassa de Sant Jaume.

Crema del Pontón, odiat barco que havia servit de inquisició política, en lo port davant de las Dressanas.